

2007-11-07

Handlingsplan mot hemlöshet

**Handlingsplanen är fastställd av
programnämnd Social välfärd
den 7 november 2007**

Arbetsgrupp:

Håkan Gille, Socialförvaltning Öster

Gun Berglund, programkansli Social välfärd

Bo Hallonqvist, ÖBO

Ann-Marie Wulfstrand, Verdandi

Mikael Ramnerö, Socialförvaltning Öster

Rickard Lund, Socialpsykiatri

Lene Engstrand, vuxenheten, Socialförvaltning
öster

Innehåll

	sida
Inledning	4
Definition av hemlöshet	4
Kommunens ansvar	
- Aktuella åtgärder i Örebro kommun	4
Mål och strategier, nationellt och i Örebro	5
Bilagor:	
1) Några pågående projekt som motverkar hemlöshet	7
2) Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet	8
3) Erfarenheter från lokala hemlöshetsprojekt	10
4) Viktiga aktörer i örebro – nuläge och förbättringsförslag	11
- Socialtjänsten	11
- Socialpsykiatri	13
- ÖBO	14
- Frälsningsarmén	14
- Verdandi	15
- KRIS	15
- RIA-Dorkas	16

Inledning

Hemlösheten är en utmaning för det svenska välfärdssamhället. Arbetet med att motverka hemlöshet är en viktig politisk fråga. Det handlar både om att se till att de som i dag är hemlösa får ett värdigt boende och att förhindra att hemlöshet uppstår. Orsakerna till hemlöshet är många och ofta komplicerade. Därför krävs det insatser både inom socialtjänsten och andra områden – arbetsmarknad, bostadsmarknad, hälso- och sjukvård, integration och utbildning.

Definition av begreppet hemlöshet

Begreppet hemlöshet har en något oklar innebörd och är svårt att avgränsa mot närliggande begrepp som bostadslös, uteliggare etc. Socialstyrelsen har genom ”kommittén för hemlösa” antagit följande definition av hemlöshet:

En hemlös är en person som saknar tillgång till egen bostad och vars livsvillkor är sådana att han eller hon inte heller kan erhålla en reguljär bostad. (kommittén för hemlösa SOU 2000:14)

Med reguljär bostad avses bostad med eget kontrakt. Det innebär att personer som bor i kommunens stödboenden och i övergångsbostad med så kallade sociala kontrakt¹ per definition är att se som hemlösa. Att vara hemlös innebär således inte att man saknar tak över huvudet.

Kommunens ansvar

Enligt socialtjänstlagen har kommunen det yttersta ansvaret för att de personer som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap, 1§) om inte ansvaret ligger hos en annan huvudman.

Stöd och hjälpinsatser kan ske genom bistånd och i 4 kap, 1§ socialtjänstlagen står att:

”den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och livsföring i övrigt. Den enskilde skall tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv”.

Kommittén för hemlösa² konstaterade att socialtjänsten inte har en ovillkorlig skyldighet att bistå med bostad i likhet med vad är fallet för äldre och funktionshindrade. Inte ens om vederbörande hotas av vräkning. Man föreslog därför att ”socialtjänstlagens bestämmelse om bistånd enligt 4 kap. 1§ skulle kompletteras med en bestämmelse om att rätt till bistånd också skall omfatta en fast bostad till en person som är att betrakta som hemlös”. Något beslut om en sådan komplettering fattades aldrig.

¹ Lägenheter eller mindre hus som hyrs ut i andra hand där kommunen står för hyreskontraktet.

² SOU 2001:95, Att motverka hemlöshet, Slutbetänkande av Kommittén för hemlösa

Mål och strategier

Regeringen har presenterat en strategi för att motverka hemlöshet. Strategin löper under åren 2007 – 2009 och innefattar fyra mål för perioden.

Mål 1

Alla skall vara garanterade tak över huvudet och erbjudas fortsatta samordnade insatser utifrån individuella behov.

Örebro kommuns strategier för att uppnå mål 1

- **Vi ska särskilt uppmärksamma barns, ungdomars och kvinnors situation** i arbetet mot hemlöshet.
- **Vi ska följa utvecklingen av hemlösheten i kommunen genom att göra en årligt kartläggning.** En nationell kartläggning planeras vart annat år. Den lokala kartläggningen görs under mellanåren utifrån samma kriterier som nationellt.
- **Vi skapar en samordningsgrupp** mellan Härbärgat, socialtjänsten och socialpsykiatri i syfte att snabbare än i dag ge stöd i andra former.
- **Vi ska utreda behovet av och utveckla boenden som inte har krav på drogfrihet.** För de personer som av olika skäl inte kan leva helt drogfritt behövs hållbara boendalternativ där man kan erbjuda ett värdigt boende och samtidigt arbeta motiverande.
- **Vi ska öka genomströmningen i boendekedjan genom ett ökat antal stödboendeplatser.**
- **Vi ska följa och dra erfarenheter av hemlöshetsprojektet.** Projektet löper fram till september 2008 och kommer att utvärderas.
- **Vi ska utveckla den uppsökande verksamheten.** I kommunen finns för närvarande ingen tydlig uppsökande verksamhet. Inom ramen för ett projekt riktat mot tunga missbrukare³ sker bland annat ett utvecklingsarbete med de ideella föreningarna.
- **Vi ska utveckla samarbetet ytterligare med frivillig- och brukarorganisationerna.**

Mål 2

Antalet kvinnor respektive män som är intagna eller inskrivna på kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet, har stödboende eller vistas på hem för vård eller boende (Hvb) och inte har ordnad bostad inför utskrivning ska minska.

Örebro kommuns strategier för att uppnå mål 2:

- **Vi ska utveckla insatser för unga vuxna (<25 år) med missbruksproblem.** Inom socialtjänsten har ett ökande behov av boende och behandling för unga vuxna med

³ ”behandlingsgaranti för ökad tillgänglighet och snabbare insatser”

missbruksproblem uppmärksammats. I uppdraget bör ingå beskrivning av målgruppen, aktuella behov och idéer om hur dessa kan tillgodoses.

- **Vi ska utveckla och samordna stödet och boendet för våldutsatta kvinnor med missbruksproblem.**
Vi stödjer Susanne ekonomisk förening i inrättandet av ett halvvägshus för kvinnor med missbruksproblem och **eventuell** kriminalitet. Halvvägshuset ska också erbjuda ett kvinnojourboende för våldutsatta kvinnor med missbruksproblem. Kvinnohuset och Kvinno-centrum är också viktiga aktörer för målgruppen.
- **Vi stödjer KRIS i inrättandet av ett halvvägshus för personer med missbruksproblem som har varit alternativt är föremål för kriminalitet.**
- **Vi medverkar utifrån kommunens ansvar i så tidig planering som möjligt vid utskrivning från fängelse eller behandlingsenhet.**
- **Vi utvecklar samarbetet ytterligare med frivillig- och brukarorganisationerna**

Mål 3

Inträde på den ordinarie bostadsmarknaden ska underlättas för kvinnor respektive män som befinner sig i boendetrappor, träningslägenheter eller andra former av boenden som tillhandahålls av socialtjänsten eller andra aktörer.

Örebro kommuns strategi för att uppnå mål 3:

- **Vi utvecklar våra boenden för att underlätta övergången till den ordinarie bostadsmarknaden.** . Socialtjänsten har tillsammans med ÖBO fört diskussioner om att utveckla boenden med alternativa upplåtelseformer och tidsbegränsade byggnadslov. Detta för att på ett bättre sätt ge förutsättningar för olika former av boende och boendestöd samt underlätta övergången till en egen bostad.
- Vi utveckla samarbetet ytterligare med frivillig- och brukarorganisationerna.

Mål 4

Antalet vräkningar ska minska och inga barn ska vräkas

Örebro kommuns strategier för att uppnå mål 4:

- **Vi utvecklar tidiga insatser i samband med vräkning.** I hemlöshetsprojektet ingår en del där försörjningsstöd tillsammans med ÖBO prövar en modell för tidig kontakt med personer/familjer som riskerar att bli vräkt. Projektet löper under 2006, 2007 och 2008 Projektet skall utvärderas.
- **Vi finner former för utökat stöd i hantering av egna pengar och även för bättre tillgång på gode män och förvaltare.**
- **Vi utvecklar samarbetet ytterligare med frivillig- och brukarorganisationerna.**

Några pågående projekt som motverkar hemlöshet

Ett team för arbete med utsatta personer

I samverkan mellan kommunens socialpsykiatri, socialtjänst och landstingets Beroendecentrum startade våren 2006 CM-teamet som ska arbeta med personer med såväl missbruk som psykiska problem. Det är personer som befinner sig i gränslandet mellan olika vårdssystem och därför har haft svårigheter att få sina behov tillgodosedda. En stor del av denna grupp är från tid till annan hemlösa.

Ett hemlöshetsprojekt

Under våren 2005 beviljade regeringen genom socialstyrelsen medel för arbete med hemlöshet. Med utgångspunkt ifrån ett samverkansseminarium arrangerat av, ”Nätverket för en långsiktig och hållbar välfärdutveckling i Örebro⁴”, ansökte kommunen tillsammans med Verdandi om projektmedel. I ansökan angavs följande förbättringsområden:

- att utveckla tidiga insatser för att förebygga vräkningar
- att utveckla det uppsökande och motiverande arbetet till personer som har en ohållbar boendesituation
- att komplettera det professionella boendestödet med personer med egen erfarenhet.

Projektet löper under 2006, 2007 och 2008 och kommer att utvärderas med hjälp av Örebro universitet.

Projekt riktat mot tunga missbrukare

Örebro kommun har av länsstyrelsen beviljats projektmedel för utvecklingsarbete inom följande områden:

- Behandlingsgaranti för ökad tillgänglighet och snabbare insatser
- Individuella vårdplaner med individen i centrum (ASI)
- Utbildningsinsatser med syfte att stärka arbetet med personer med tungt missbruk
- Utveckling av arbetet med våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem.

I projektet ingår förutom socialtjänsten, Beroendecentrum och RIA-Dorkas. Projektet löper under två år med start september 2006.

---

⁴ ett nätverk bestående av ideella organisationer verksamma inom det sociala området.

Kartläggning av hemlöshet i Sverige

På uppdrag av regeringen har Socialstyrelsen kartlagt omfattningen av hemlöshet i Sverige samt redovisat de insatser som görs för hemlösa. Det är en uppföljning av kartläggningar genomförda år 1993 respektive 1999. Den aktuella kartläggningen avsåg att mäta hemlösheten vecka 17 (25 april–1 maj) 2005.

I uppdraget poängteras att hemlöshet är ett mångfacetterat problem som kan drabba många olika personer.

Det kan handla om personer eller familjer med ekonomiska problem, missbruksproblem eller psykisk ohälsa men även om konflikter och våld inom familjen. Omfattningen av hemlösa barnfamiljer ska särskilt framgå av inventeringen. Hemlöshet ses inte bara som ett problem för socialtjänsten utan även som ett bostadspolitiskt sådant. Socialstyrelsen har i sin kartläggning ställt frågor till alla myndigheter och organisationer som kommer i kontakt med hemlösa och man har valt att beskriva hemlösheten i form av fyra situationer.

Situation 1

En person är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende eller är uteliggare.

Situation 2

En person är intagen/inskriven på antingen; kriminalvårdsanstalt/behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare /HVB-hem/ SIS-institution och planeras skrivas ut inom tre månader efter mätperioden men har inte någon bostad ordnad inför utskrivningen/utflyttningen.

Situation 3

En person är intagen/inskriven på behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst/landsting/privat vårdgivare /HVB-hem/ SIS-institution och planeras inte att skrivas ut inom tre månader men har inte någon bostad ordnad vid eventuell framtida utskrivning/utflyttning.

Situation 4

En person bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar/bekanta, familj/ släktingar eller har ett tillfälligt (kortare än tre månader efter mätperioden) inneboende- eller andrahandskontrakt och har på grund av denna situation sökt hjälp/varit i kontakt med den uppgiftslämnande myndigheten/organisationen under mätperioden.

En sammanställning av siffrorna för kommuner jämförbara med Örebro ger följande bild:

Hemlöshet i Sverige 2005, omfattning och karaktär⁵

Kommun	Antal hemlösa	Antal hemlösa per 10000 inv	Antal hemlösa i situation 1	Antal hemlösa i situation 2	Antal hemlösa i situation 3	Antal hemlösa i situation 4
Eskilstuna	330	36	57	40	43	186
Linköping	244	18	50	23	94	55
Norrköping	388	31	87	36	149	102
Jönköping	202	17	47	27	40	83
Uppsala	316	17	51	57	124	55
Helsingborg	540	45	112	36	236	146
Västerås	199	15	62	11	36	67
Örebro	394	31	53	48	162	123

Siffrorna är inte helt jämförbara kommunerna emellan. Det gäller framför allt situation 3. Det har visat sig att kommunerna tolkat beskrivningen olika.

Av kartläggningen framgår att Örebro kommun har 394 hemlösa. Ett 50-tal personer var hänvisade till akutboende, härbärke eller var uteliggare. Var fjärde hemlös är kvinna.

Erfarenheter av lokala hemlöshetsprojekt finansierade av socialstyrelsen 2002 – 2005

Totalt 19 lokala hemlöshetsprojekt genomfördes under perioden 2002 – 2005. Örebro deltog inte. Socialstyrelsen har redovisat resultat, slutsatser och bedömningar utifrån de erfarenheter i de kommuner som ingick. Man betonar bland annat följande.

Hemlöshet berör flera politikområden

Hemlöshet är ett problem som socialtjänsten ensamt inte klarar av att hantera. Andra politikområden som hälso- och sjukvård, bostadspolitik, arbetsmarknadspolitik, integrationspolitik, skolpolitik med flera områden berörs.

En egen bostad är kärnproblemet

Oberoende av andra problem som poängteras så betonar flertalet hemlösa personer att en egen bostad är ett grundläggande behov.

Vräkning kan förebyggas

De projekt som var inriktade på att förebygga vräkningar bedömdes vara framgångsrika. I Örebro har en del av hemlöshetsprojektet fokus på tidiga insatser för att förebygga vräkningar.

Behandlingsinsatser och boendeinsatser bör särskiljas

Eventuella behandlingsinsatser för hemlösa skall genomföras utan att bostadsföretagen ställer villkor vid utformningen av dessa insatser. Detta är inte fallet i Örebro.

Försörjningsstöd får inte utgöra ett hinder för att få en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden.

I Örebro föreligger inte detta hinder.

Åtgärder behövs för att förhindra diskriminering av bostadssökande med utländsk bakgrund.

I Örebro har personer med utländsk bakgrund samma förutsättningar som övriga kommuninnevånare när man söker bostad.

Barnperspektivet måste beaktas

Socialstyrelsens kartläggning visar att hemlösheten drabbar många barn. Byte av skola och kamratumgänge, begränsade möjligheter till en aktiv fritid samt problem med att upprätthålla ett kontinuerligt umgänge vid delad vårdnad nämns som svårigheter i samband med att en förälder blir hemlös.

Viktiga aktörer i Örebro – nuläge och förbättringsförslag

Det finns många aktörer som måste samverka när det gäller arbetet med hemlösa och mot hemlöshet.

Örebrobostäder, ÖBO, tillhandahåller lägenheter, jourlägenheter, gruppboenden och blockhyrda lägenheter. Upplåtelseformen varierar med den enskildes förutsättningar och förhållanden. Socialtjänsten och ÖBO träffas regelbundet för fördelning av bostäder och i övrigt för diskussioner om alternativa boendelösningar. Socialtjänstens enheter för försörjningsstöd träffas regelbundet Kronofogdemyndigheten tillsammans med ÖBO för ömsesidig information och erfarenhetsutbyte.

I några enstaka fall är även de privata hyresvärdarna i kommunen engagerade när det gäller att tillhandahålla enskilda lägenheter och gruppboenden.

Kommunfastigheter Örebro (KFÖ). KFÖ äger och förvaltar flertalet av kommunens fastigheter och förser till viss del socialtjänsten med individuellt anpassade boendelösningar för hemlösa.

Frivillig-/brukarorganisationerna har en viktig roll i arbetet med hemlösa. Vid minst fyra tillfällen per år har man gemensamma träffar med socialtjänsten respektive socialpsykiatrin. De frivillig- och brukarorganisationer som ingår är för närvarande: Sällskapet länkarna, SIMON, FMN, KRIS, Attention, Verdandi, RIA-Dorkas för socialtjänsten och RSMH, FPS, Stjernan och Fontänhuset för socialpsykiatrin.

Nätverket för en långsiktig hållbar välfärdsutveckling i Örebro, bestående av ideella organisationer i kommunen, anordnade i februari 2005 ett framtidsseminarium. Av detta framkom bland annat att kontakten mellan kommun och brukarorganisationerna behöver utvecklas och att organisationerna utgör en resurs i arbetet med hemlösa.

Ett stort antal organisationer uppbär ekonomisk stöd från kommunen vilket är knutet till ett avtal. Dessa avtal följs upp regelbundet med respektive organisation genom redovisning av ekonomi och nyckeltal.

De olika aktörerna har var för sig lämnat en beskrivning av respektive nuläge, brister och förbättringsförslag.

Socialtjänsten

Nuläge

Socialförvaltning Öster Vuxenenhet har som uppdrag att erbjuda behandling och boende stöd till vuxna över 20 år med missbruks och beroendeproblematik. Boendestödet har formats till en bokadja med olika grad av stöd och krav på drogfrihet i de skilda verksamheterna.

Som boende kan man flytta mellan de olika verksamheterna allteftersom ens motivation och behov förändras. Sammanlagt förfogar Vuxenenhetens boendekedja över 86 platser i så kallade stödboenden samt cirka 90 övergångsbostäder⁶. Socialkontoren beslutar om bistånd i form av boendestöd. En ansökan lämnas till Vuxenenheten, där bostadsanvisaren efter samråd med

verksamheterna förmedlar platserna. Detta gäller ej Härberget dit kan den enskilde vända sig direkt.

Motivationsboendet Hjorten är ett boende utan omedelbara krav på drogfrihet för de boende. Missbruk i lokalerna är inte tillåtet, men man är välkommen även om man är påverkad. I personalens uppdrag ingår bland annat att söka motivera de boende till att fatta ett eget beslut om att förändra sin situation. Motivationsboendet har sammanlagt 25 platser och är bemannat dag- och kvällstid.

Behandlingsboendet Slussen är ett boendialternativ med krav på drogfrihet. Vid återfall blir den boende tillfälligt avstängd. Vid upprepade återfall blir man utskrivnen. Kontroll av drogfrihet sker genom urinprov. Målet är att de boende ska ingå i någon form av arbete, sysselsättning eller delta i något behandlingsprogram. Personalen håller i behandlingssamtalen. Behandlingsboendet har 14 platser och är bemannat dag- och kvällstid.

Kvinnoboendet erbjuder ett tryggt boende för kvinnor och arbetar särskilt med kvinnors specifika problematik i samband med missbruk. Drogfrihet kontrolleras genom urinprov. Kvinnoboendet har 8 platser och är i huvudsak bemannat dagtid.

Drogfria boenden erbjuder med sina 18 platser i hus och kollektiv på olika ställen i Örebro ett alternativ för dem som bestämt sig för att leva ett drogfritt liv. Drogfriheten kontrolleras genom urinprov. Det är samma personal som i Behandlingsboendet Slussen.

Övergångsbostäder⁷ är den enda verksamheten som också tar emot ansökningar från Försörjningsstöd. Antalet övergångsbostäder varierar men brukar vara ca 90 st. Personalen arbetar dag- och kvällstid. Genom hembesök ger man stöd i boendet. Här görs inga drogkontroller.

I samarbete med försörjningsstöd finns 25 stycken så kallade **skuldsaneringslägenheter**. Förutsättningen för att få en sådan är att man tillsammans med försörjningsstöd gör en överenskommelse om att reglera hyresskulden inom loppet av två år. Försörjningsstöd gör en bedömning om man skall gå in och reglera en eventuell resterande del skulden givet den enskilde sköter sin del av överenskommelsen.

Försörjningsstöd har även tillgång till fyra **akuttlägenheter** för i huvudsak barnfamiljer.

Brister

Boendekedjan har inte tillräckliga platser för att ta emot de personer som inte omedelbart är intresserade att göra något åt sin livssituation. Det är en relativt stor efterfrågan på dessa platser, medan det är en relativt liten efterfrågan på de drogfria boenden som enheten kan erbjuda.

Två grupper av sökande har en problematik som vi för närvarande har svårt att möta. Det gäller de unga vuxna med ett långt gånget missbruk av narkotika. De har ofta behov av större insatser med stöd och behandling samt personalbemanning dygnet runt. Den andra gruppen utgörs av personer med psykiatrisk problematik men som inte tillhör psykiatrins eller socialpsykiatrins målgrupp. Denna grupp har också ofta ett behov av att personal finns närvarande dygnet runt.

De som beviljats plats på Motivationsboendet bor ofta kvar under lång tid. Det innebär att det finns mycket små möjligheter att komma in i boendekedjan för dem som ännu inte fattat beslut om att leva drogfritt. Omsättningen av platser i de olika boendena är låg vilket minskar möjligheterna att anpassa insatserna efter individens behov.

Förbättringsförslag

Vuxenenheten bedömer att det finns ett behov av boende bemannat dygnet runt med inriktning mot unga vuxna (upp till 25 år). Boendet ska ha inslag av såväl sysselsättning som behandling. Åtgärder för att öka flödet i boendekedjan. Ett boende av karaktären ”lågtröskelboende” skulle möjliggöra för Motivationsboendet att verkligen arbeta med motivationsarbete. Anpassat boende för personer med psykiatrisk problematik som inte har en tydlig hemvist inom socialpsykiatri.

Socialpsykiatri

Nuläge:

Socialpsykiatrins uppdrag är att ge boendestöd och sysselsättningsstöd till målgruppen psykiskt funktionshindrade inom Örebro kommun. Socialpsykiatri består idag av tre enheter och servar ca 350 personer. Enheterna är geografiskt uppdelade och har en liknande uppbyggnad. Personalen arbetar integrerat så att en personalgrupp kan exempelvis ansvara för såväl ett särskilt boende , serviceboende som en kontaktgrupp.

Verksamheten ger stöd åt personer som har eget boende, bor i lägenheter med andrahandskontrakt eller mindre hus. Man är bemannad 24 timmar per dygn året runt.

Ett av de viktigaste inslagen i boendestödet är att tillsammans med brukaren se till att boendesituationen fungerar och på så sätt förebygga hemlöshet.

Socialpsykiatri har två stycken bostadsanvisare som ansvarar för att ta fram lämpliga boendialternativ samt utgör ett stöd till övriga personal i bostadsfrågor. Socialpsykiatri har en egen bostadsplanering vad gäller särskilda boenden i olika former, stugutbyggnad som sträcker sig fram till 2009.

Bostäderna är fördelade enligt följande:

Typ av boende	Antal enheter	Antal lägenheter	Lagrum
Gruppboendestäder	9	63	LSS och SoL
Serviceboendestäder	5	29	LSS och SoL
Trapphusboende	2	18	SoL
Andrahandskontrakt 8	54	54	SoL

Brister:

För personer med sammansatt problematik är det svårt att hitta hållbara boendelösningar. Det kan vara svårt att få acceptans, för etablering av nya boenden, från grannar och övriga i omgivningen. Utvecklingen av samverkan med landstinget och kommunens övriga verksamheter behöver fortsätta. Det råder brist på gode män och förvaltare. Det medför en del personer som har svårt att hantera sin ekonomi drar på sig ”onödiga” hyresskulder och därmed riskerar att bli av med sin bostad.

Förbättringsförslag:

Samarbetet med övriga verksamheter inom kommun och landsting kan utvecklas vidare bland annat genom verksamhetsöverskridande lösningar på ”gemensamma problem”. Bristen på gode män och förvaltare behöver åtgärdas

Örebrobostäder, ÖBO

Nuläge

Örebrobostäder har 23 000 lägenheter. Under år 2005 avhystes 59 kontraktssinnehavare med hjälp av kronofogdemyndigheten från dessa lägenheter. Antalet avhysningarna för 2006 visar inte på några större avvikelser mot föregående år.

Det finns också ett mörkertal, så kallade ”övergivna lägenheter⁷” som inte ingår i ovannämnda siffra.

Eftersom ÖBO äger många lokaler och lägenheter möter man också flera uteliggare som söker sig till garage, vindar, trappuppgångar etc.

Brister

Vid vräkningstillfället är socialtjänsten regelbundet närvarande då barnfamiljer avhyses men mer sällan vid avhysning av vuxna missbrukare. ÖBO ser att bristen på administration av egna medel, gode män och förvaltare leder till att personer onödigtvis blir vräkta från sin lägenhet.

Förbättringsförslag

ÖBO önskar att socialtjänsten ska närvara vid alla vräkningar.

Man anser också att ansvaret för uppsökande verksamhet bland uteliggare läggs fast på någon grupp inom socialtjänsten. Ansvaret skall vara tydligt och ej kunna skickas över till någon annan verksamhet innan bostadsfrågan är löst.

Vidare upplever man att behövs fler alternativa boenden, som exempel bostäder byggda med tillfälligt bygglov, för de mest utsatta grupperna.

Man lyfter fram Göteborg som exempel där man har socialarbetare med särskild boendeprofil, bostadssekreterare, som arbetar med alla typer av bostadsfrågor.

ÖBO deltar tillsammans med Örebro kommun i ett pågående hemlöshetsprojekt och har förhoppningar om att erfarenheten därifrån kan leda till förbättringar.

För att förhindra onödig vräkning önskar man från ÖBO:s sida förbättringar när det gäller administration av egna medel och bättre tillgång till gode män och förvaltare

Frivilligorganisationerna

Frälsningsarmén

Härbärget drivs av Frälsningsarmén på entreprenad. Härbärg⁸et erbjuder sängplats, mat och tvättmöjligheter för tillfälligt boende. Den som har behov av någonstans att sova kan vända sig direkt till Härbärg⁸et efter kl 19:00. Man får lämna härbärg⁸et nästkommande morgon. Behovet av akut boende kan givetvis kvarstå under flera dagar, men målet är att de personer som bor på härbärg⁸et skall få en mer ordnad boendesituation. Härbärg⁸et har sammanlagt 11 platser, 9 för män och 2 för kvinnor.

Stödboendet drivs av Frälsningsarmén på entreprenad. Stödboendet har 10 platser och är bemannat dygnet runt. Missbruk är inte tillåtet i lokalerna, men man blir inte utskriven vid återfall.

Verdandi Örebro

Nuläge

Verdandi ger en bild av att 2-3 personer som deltar i deras verksamhet är hemlösa. Någon kan ibland bo på härbärgat, andra bor hos kompisar och går på så sätt runt med sina ägodelar. Det fungerar ibland och ibland inte.

Verksamheten kommer också i kontakt med kvinnor som inte är kända inom socialtjänsten. De bor mer eller mindre stadigvarande hos kompisar eller är hänvisade till tillfälliga och mindre bra boendelösningar. Man har blivit vräkta på grund av hyresskulder, missbruksproblematik. Före detta sammanboende med egna problem kan vara ett skäl till vräkningen.

I verksamheten möter man människor som är på gång att vräkas, personer som haft en ordnad tillvaro men vid skilsmässa eller annan krissituation blivit utan boende.

Genom sitt deltagande i hemlöshetsprojektet har man tillgång till tre lägenheter, två i Varberga och en i Brickebacken.

Man uppger att erfarenheterna av det nystartade CM-teamet är positiva.

Brister

Verdandi upplever att det är en begränsad tillgång på så kallade skuldsaneringslägenheter⁸ och att det finns ett behov av boende för de som har svårt att bo i flerfamiljsområden.

Vidare saknar man en uppsökande verksamhet riktad till vuxna och akut boende för kvinnor som är i missbruk, som misshandlas och som inte tas emot på kvinnohuset.

Förbättringsförslag

Verdandi anger följande förslag till förbättringar:

Ansökningsförfarande när det gäller skuldsaneringslägenheter borde gå snabbare. Det finns personer som inte fungerar i flerfamiljsområden och som behöver individuellt anpassade boendelösningar. Det saknas en uppsökande verksamhet för mest utsatta personerna. Det är viktigt att socialtjänsten, oavsett vilket ansvar man har för den enskildes problem, fullföljer kontakten till dess rätt instans tar över.

KRIS

Nuläge

KRIS uppger att man har kontakt med två till tre personer som saknar bostad varav någon som inte fungerar i kommunalt boende. Man möter kontinuerligt 5 – 10 personer som inte har sitt boende ordnat. Problemet är något större på våren med människor som ligger ute eller löser sitt boende på annat sätt.

KRIS har en lägenhet med tre platser och alla platser är belagda (september 2006).

Brister

KRIS upplever brister när det gäller planering efter frigivning från fängelse och efter behandlingshemsvistelse. Ofta saknas plan för vad som ska hända när man kommer hem.

Motivationsarbete och planering måste ske tidigt, helst redan under häktningstiden. Boendet är A och O för att klara drogfrihet och ett liv utan kriminalitet.

Förbättringsförslag

När det gäller förbättringar så har KRIS följande förslag:

Det är för långt att tas sig till härbärgat, det bör ligga i centrum. Det ligger för långt ut idag. Planering måste påbörjas redan under fängelsetiden eller under behandlingshemsvistelsen så att det är klart när man kommer hem. Det är då som det är lättast att motivera till en förändring.

KRIS anser också att det behövs ett halvvägshus i Örebro

RIA- Dorkas

Nuläge

RIA anger att man kontinuerligt har kontakt med ett 30-tal personer (av dessa c:a 4 kvinnor) som är hemlösa.

Man har inte räknat med dem som finns i någon av kommunens boende eller har boende i övergångslägenhet. Det rör sig om personer som alla har en komplex bild med missbruk, sociala svårigheter och psykiska problem.

Brister

RIA har en bild av att det ofta saknas planering för de personer som kommer från fängelse eller behandlingshem.

Ingen uppsökande verksamhet finns från kommunens sida när det gäller vuxna som befinner sig i de mest utsatta situationerna. Man upplever att det inte finns någon myndighet som vill ta på sig ansvaret för dessa personer.

Deras situation hinner att förvärras så att möjligheterna att återkommer till en ordnad tillvaro ibland blir oöverkomliga.

Samordningen mellan olika myndigheter fungerar inte alltid. Man motverkar ibland varandra och vill gärna att den "andre" gör jobbet.

RIA upplever att insatserna från kommunens sida oftast är inriktade mot de grupper som är "lättast" att arbeta med och som försöker leva drogfritt. De som är utåtagerande och i ett aktivt missbruk får få insatser.

Förbättringsförslag

RIA önskar bättre samordning mellan myndigheter, nya och individuellt anpassade former av boende, uppsökande verksamhet för de mest utsatta grupperna och bättre samarbete mellan de organisationer som kommer i kontakt med hemlösa.